

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 2/1999 rd

**Regeringens proposition med förslag till lagar om
ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om
animaliska livsmedel och 13 § lagen om djursjukdo-
mar**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 maj 1999 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel och 13 § lagen om djursjukdomar (RP 10/1999 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsrådet Kristiina Pajala, jord- och skogsbruksministeriet
- överdirektör Jorma Hirn, Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel
- biträdande direktör Pekka Pakkala, Livsmedelsverket

- länsveterinären i Lapplands län Pirkko Pirinen, länsstyrelsen i Lapplands län
- sakkunnige Matti Laiho, Finlands Kommunförbund
- sektionschefen Timo Mikkilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ordförande Paula Junnilainen, Finlands Veterinärförbund
- veterinär Helena Haajanen, Varkaus stad.

Därtill har Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund lämnat ett skriftligt sakkunnigutlåtande.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel ändras så att den i den omfattning som förutsätts i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet även kan tillämpas på animaliska livsmedel importerade från Norge, Island och Liechtenstein.

Också lagen om djursjukdomar föreslås bli

ändrad för att lagen i den omfattning som förutsätts i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet även skall gälla de djursjukdomsrelaterade införselvillkoren för djur och varor importerade från Norge, Island och Liechtenstein.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Av propositionen framgår att rådets direktiv 89/662/EEG om veterinära kontroller vid handeln inom gemenskapen i syfte att fullborda den inre marknaden har genomförts nationellt genom lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996). Enligt direktivet kan mottagarstaten bestämma att övervakningen av animaliska livsmedel, som på Europeiska gemenskapens (EG) inre marknad levereras från en medlemsstat till en annan, sker på den första ankomstplatsen i mottagarstaten. Övervakningen består av den första ankomstplatsens egenkontroll, vilken i sin tur kontrolleras av tillsynsmyndigheten. Myndighetstillsynen sker genom stickprov, om det inte finns grundad anledning att misstänka att ett visst parti strider mot reglerna. Tillsynsförfarandet regleras i jord- och skogsbruksministeriets beslut om tillsyn över animaliska livsmedel på de första ankomstplatserna (879/1997).

Regeringen föreslår i propositionen att hygienlagen kompletteras med en ny paragraf om att lagen tillämpas på animaliska livsmedel importerade från Norge, Island och Liechtenstein i den omfattning som förutsätts i EES-avtalet. Det innebär att samma livsmedelshygieniska krav och kontrollförfarande gäller för dessa produkter som för animaliska livsmedel importerade från EU:s medlemsstater. Med EES-avtalets nuvarande räckvidd omfattar ändringen i praktiken alla från Norge importerade animaliska livsmedel samt från Island importerade fiskeriprodukter som används som livsmedel.

Lagen om djursjukdomar (55/1980) föreslås bli ändrad så att villkoren visavi djursjukdomar för levande djur samt animaliska livsmedel och övriga produkter grundar sig på lagen om djursjukdomar och inte på lagen om veterinär gränskontroll när djuren eller produkterna i fråga enligt EES-avtalet helt och hållet skall omfattas av EG:s lagstiftning om den inre marknaden.

Vad beträffar konsekvenserna av ändringarna framhåller regeringen att det bara är enheter som importerar norska animaliska livsmedel eller isländska som livsmedel använda fiskeriprodukter

som åläggs helt nya förpliktelser i det fall att enheterna inte tidigare har bedrivit import från EG-området. Enheterna antas främst vara detaljhandelsbutiker i norra Finland och fiskanläggningar med låg kapacitet, som har importerat norsk fisk exempelvis för att röka den. I och med den föreslagna lagändringen blir även dessa första ankomstplatser. Följaktligen skall de ha ett egenkontrollprogram som uppfyller kraven i beslutet om de första ankomstplatserna, registreras som första ankomstplatser samt underrätta den kommunala tillsynsmyndigheten om mottagna partier. De nya första ankomstplatserna innebär en ökad tillsynsskyldighet för de kommunala myndigheterna. Å andra sidan utgår hälso-skyddslagen (763/1994) redan nu från att också detaljhandelsbutikerna skall ha en plan för egenkontroll. Likaså kräver hygienlagen att fiskanläggningar har ett egenkontrollprogram. De anläggningar som blir nya första ankomstplatser skall komplettera egenkontrollprogrammet så att det också uppfyller kraven i beslutet om de första ankomstplatserna. Arbetsbördan för de kommunala myndigheterna påverkas av att de skall ta emot anmälningar om de partier som anländer till de första ankomstplatserna samt övervaka de första ankomstplatserna genom stickprovskontroller. Arbetsbördan beräknas enligt propositionens motivering dock inte öka särskilt mycket, eftersom de kommunala myndigheterna redan nu övervakar fiskanläggningarna med stöd av hygienlagen och detaljhandelsbutikerna med stöd av livsmedelslagen (361/1995) och hälsoskyddslagen.

I propositionen påpekas att den föreslagna ändringen i lagen om djursjukdomar gäller vilken lag som skall tillämpas när importvillkoren ställs och får följaktligen inte några ekonomiska eller organisatoriska konsekvenser.

Utskottet slår fast att ändringen av hygienlagen innebär att vi får fler första ankomstplatser. Enligt utredning till utskottet finns det redan nu cirka 250 registrerade första ankomstplatser i inemot 60 finländska kommuner. Uppgiften att utöva tillsyn över dem och godkänna egenkontrollprogram för dem hör till kommunerna. Den

nya situationen bedöms leda till registrering av ungefär 30 nya första ankomstplatser. Högst sannolikt kommer det främst att handla om platser i norra Finland, där verksamheten baserar sig på import av norsk fisk. Merparten av de för närvarande registrerade första ankomstplatserna återfinns i Helsingfors, Vanda, Åbo och Tammerfors.

Utskottet påpekar att kommunerna förfogar över begränsade resurser och att en viss oro uttryckts för hur kommunerna skall klara av att sköta sina åligganden, i synnerhet när det gäller livsmedelskontrollen. Den nu föreslagna ändringen kommer att öka kommunernas förpliktelser. Av det ovan sagda framgår dessutom att de nya första ankomstplatserna kommer att finnas i kommuner med påfallande begränsade resurser för livsmedelskontroll. Även om arbetsbördan inte ökar särskilt mycket sett i ett rikstäckande perspektiv kan det på det regionala planet bli fråga om en kännbar ökning. Tillsynen över de första ankomstplatserna ingår som ett elementärt element i EG:s tillsyn över den inre marknaden. I dagsläget kräver en effektivare tillsyn inte bara ökade resurser utan också ett intensivare och mer omfattande samarbete inom livsmedelskontrollen. Det är av största vikt, menar utskottet, att såväl Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, som leder tillsynen, som Livsmedelsverket och länsstyrelserna, som styr tillsynen, gör sitt för att förbättra det kommunala samarbetet och därmed bidra till att de kommunala resurserna för livsmedelskontroll utnyttjas effektivare. I det nya läget är större utbildningsinsatser och rådgivning ett måste, i synnerhet i norra Finland, och detta i sin tur kräver bland annat att beredskapen i fråga om rådgivning vid de under Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel sorterande regionala laboratorierna garanteras. Ing-

enstans i landet får det finnas luckor i tillsynen, och om situationen så kräver bör det finnas beredskap till snabba, effektiva åtgärder vilken del av landet det än handlar om. Utskottet föreslår ett uttalande om att regeringen skall se till att såväl de under Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel sorterande regionala laboratorier som kommunerna tilldelas resurser och de kommunala laboratoriernas villkor när det gäller tillsynen över livsmedelshygienen garanteras på lika villkor i hela landet (*Utskottets förslag till uttalande*).

Av de orsaker som framgår av propositionsmotiveringen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet förslaget behövligt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslagen i propositionen utan ändringar men med anmärkningarna ovan.

Förslag till beslut

På grundval av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet vördsamt

att lagförslagen godkänns utan ändringar och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att såväl de under Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel sorterande regionala laboratorier som kommunernas resurser och de kommunala laboratoriernas verksamhetsbetingelser garanteras på lika villkor i hela landet när det gäller tillsynen över livsmedelshygienen.

Helsingfors den 10 juni 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Kalli /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kangas /vänst
Tapio Karjalainen /sd
Jyrki Katainen /saml
Marja-Leena Kemppainen /fkf

Katri Komi /cent
Jari Koskinen /saml
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Eero Lämsä /cent
Erkki Pulliainen /gröna
suppl. Olli Nepponen /saml
Pekka Vilkuna /cent.